Dimitrie Maimarolu, Arhitectul Palatului

Dimitrie Maimarolu s-a născut în anul 1859 la București. După absolvirea liceului a urmat Universitatea din București, unde a obținut licența în matematică. Ulterior s-a orientat către arhitectură și a plecat la Paris pentru studii la École des Beaux-Arts, unde l-a avut ca profesor și mentor pe celebrul arhitect Julien Guadet, unul dintre teoreticienii importanți ai arhitecturii academiste franceze.

În 1885 a obținut diploma de arhitect al Guvernului francez, ceea ce îi conferea o pregătire solidă în spiritul școlii academice pariziene. Revenit în România, Maimarolu a profesat atât în biroul propriu de arhitectură, cât și în cadrul administrației publice, lucrând în serviciile tehnice ale Ministerului de Interne și ale Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice. Formarea sa matematică și educația riguroasă din mediul academic francez au avut o influență majoră asupra stilului său profesional, caracterizat prin claritate logică și rigoare în organizarea planurilor arhitecturale.

Activitatea profesională și rolul în arhitectura românească

Dimitrie Maimarolu aparține generației de arhitecți care au contribuit decisiv la modernizarea arhitecturii românești de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Activitatea sa a fost orientată atât către proiecte publice de mare anvergură, cât și către arhitectura religioasă și rezidențială. Un moment important al carierei sale a fost concursul internațional din 1890 pentru Palatul Camerei Deputaților, unde proiectul său a obținut premiul I într-o competiție cu 37 de proiecte provenind din marile centre arhitecturale europene: Austria, Italia, Franța, Germania, Anglia și România.

Proiectul a fost apreciat pentru claritatea compoziției și simplitatea soluției arhitecturale, care evita complicațiile inutile ale unor scheme prea savante. Arhitectul Toma T. Socolescu sublinia că Maimarolu avea capacitatea de a elimina dificultățile prin simplificarea logică a planului și prin raportarea directă la realitatea funcțională a clădirii. Deși proiectul câștigător nu a fost executat atunci, experiența concursului a contribuit la afirmarea arhitectului în mediul profesional.

Palatul Camerei Deputaților

În 1906 au început lucrările pentru noul Palat al Camerei Deputaților, realizat după proiectul lui Dimitrie Maimarolu pentru un amplasament diferit de cel propus inițial. Construcția a fost realizată în trei etape, iar edificiul a devenit una dintre marile lucrări monumentale ale arhitecturii bucureștene de început de secol XX. Proiectul se înscria în tradiția monumentală a arhitecturii academice europene și reflecta experiența arhitectului în gestionarea unor programe instituționale complexe.

Palatul Cercului Militar Național

Una dintre realizările majore ale lui Dimitrie Maimarolu este Palatul Cercului Militar din București. Construcția a fost ridicată pe locul mănăstirii Sărindar, demolată după ce ajunsese în ruină în jurul anului 1880. Terenul a fost atribuit Ministerului de Război prin decizie parlamentară. Lucrările de construcție au început în 1911 și au continuat până în 1922, fiind întrerupte de evenimentele politice ale perioadei. Clădirea a fost inaugurată oficial la 4 februarie 1923, în prezența regelui Ferdinand, a reginei Maria, a mitropolitului Miron Cristea, a guvernului și a conducerii militare.

Palatul este realizat în stil neoclasic francez, caracterizat prin monumentalitate și rigoare compozițională. Fațadele se desfășoară pe cinci niveluri, iar parterul puternic bosat, cu goluri în arc de cerc, se deschide către o terasă amplă cu scări monumentale. Interiorul este conceput într-o manieră fastuoasă, bogat ornamentată, la decorarea sa contribuind și arhitectul Ernest Doneaud. Structura clădirii este realizată din ziduri masive de cărămidă și planșee de beton armat, proiectate de inginerul S. Soru, ceea ce reflectă utilizarea tehnologiilor moderne ale epocii.

Proiectul Palatului Senatului

În 1911 a fost organizat un concurs pentru Palatul Senatului, câștigat de arhitecții Dimitrie Maimarolu și Ernest Doneaud, care au primit sarcina de a elabora proiectul definitiv și de a conduce lucrările de construcție. Clădirea urma să fie ridicată pe un teren ce aparținuse anterior lui George Valentin Bibescu. Piatra fundamentală a fost pusă la 7 octombrie 1912, iar inaugurarea era planificată pentru 1916, cu ocazia aniversării a 50 de ani de domnie a regelui Carol I.

Proiectul nu a fost finalizat conform planului inițial. În 1914, guvernul liberal a suspendat lucrările, care au fost reluate abia în 1925, când s-au cerut modificări funcționale. Lucrările au fost oprite definitiv în 1927, iar structurile nefinalizate au fost ulterior transformate într-un pavilion expozițional al cărții, inaugurat în 1938. După 1940, spațiul a fost utilizat pentru Teatrul de Marionete „Gioconda”, iar pe fundațiile clădirii neterminate s-a ridicat ulterior blocul Turn Gioconda, construit între 1958 și 1960, la acea vreme cel mai înalt bloc de locuințe din București.

Arhitectura religioasă

Dimitrie Maimarolu a proiectat sau coordonat realizarea unui număr important de biserici, contribuind la definirea arhitecturii religioase urbane din România începutului de secol XX.

Biserica Sfântul Silvestru (București): Actuala biserică a fost construită între 1904 și 1907 pe locul unui lăcaș mai vechi din secolul al XVIII-lea. Inițiativa construirii noii biserici a aparținut epitropilor Ion Procopiu Dumitrescu, primar al Capitalei, și Ioniță Filipescu, împreună cu preotul Chiriac Bidoianu. Proiectul a fost realizat de Dimitrie Maimarolu și Petre Petricu. Clădirea are dimensiuni mari pentru o biserică parohială (aproximativ 30 × 14 m) și se remarcă prin două turnuri peste pronaos, cu tambur răsucit inspirat din turlele mănăstirii Curtea de Argeș. O turlă principală se ridică peste naos. Biserica este ridicată pe soclu înalt de piatră, iar pictura interioară a fost realizată de Costin Petrescu.

Biserica Armenească (București): Temelia actualei biserici a fost pusă la 24 iulie 1911. Proiectul lui Maimarolu a avut ca model catedrala din Vagarșapat (Echimiadzin) din Armenia, centrul spiritual al Bisericii Armene. Construcția a fost finalizată în 1915, iar pictura a fost realizată de Bassano. Ulterior s-a dezvoltat în jurul ei un întreg complex comunitar, incluzând reședința episcopală, casa de cultură, grădiniță și sediul comunității armene.

Catedrala Sfântul Haralambie (Turnu Măgurele): Proiectul inițial al bisericii a fost realizat de Lecomte de Nouy, la cererea regelui Carol I, inspirat din arhitectura mănăstirii Curtea de Argeș. Construcția propriu-zisă a început la începutul secolului XX sub conducerea lui Dimitrie Maimarolu.Pictura a fost realizată de artiștii italieni Romeo Girolamo și Giuseppe Vespa, cu participarea pictorului român Eugen Voinescu. Biserica a fost sfințită în 1905 de mitropolitul Iosif Gheorghian.

Arhitectura rezidențială

Pe lângă marile edificii publice și religioase, Maimarolu a realizat numeroase clădiri particulare, atât în București, cât și în alte orașe. Exemple de clădiri proiectate: Casa Vorvoreanu și Casa Mitică, ambele în Craiova, iar în București Casa Ștefan Hepites, în Bd. Lascăr Catargiu, Casa Sava Șomănescu, în str. C. A. Rosetti, Casa Atanasovici, Casa Victor Antonescu și altele.

Casa Sava Șomănescu: Casa a fost construită pentru bogatul proprietar Sava Șomănescu, fiind proiectată de Dimitrie Maimarolu și Toma Dobrescu. Clădirea se remarcă prin dimensiuni impresionante și decorație bogată a fațadelor, iar interiorul era decorat cu picturi în stil Secession. În 1927, imobilul a fost vândut Creditului Ipotecar Agricol, iar ulterior a devenit sediul unei ambasade.

Casa Ștefan Hepites: Imobilul de pe bulevardul Lascăr Catargiu nr. 35 a fost construit pentru academicianul Ștefan Hepites, pionier al seismologiei și meteorologiei românești. Casa a fost realizată la începutul celui de-al doilea deceniu al secolului XX și reflectă statutul social și intelectual al proprietarului.

Activitatea administrativă și socială

În 1887, Dimitrie Maimarolu a fost numit șef al serviciului tehnic al Ministerului de Interne, poziție din care a inițiat programe importante pentru dezvoltarea infrastructurii sanitare. El a conceput planuri pentru spitale rurale, precum cele din Turnu Măgurele și Alexandria, și a promovat construirea unui număr cât mai mare de spitale în mediul rural. În colaborare cu Domeniile Coroanei, conduse de profesorul Ion Kalinderu, a elaborat un proiect tip de casă țărănească, apreciat pentru simplitate, eficiență și bun gust, conceput pentru a asigura locuințe igienice și economice pentru populația rurală.

Rolul în organizarea profesiei de arhitect

Maimarolu a avut un rol important în instituționalizarea profesiei de arhitect în România. În 1891 a participat la înființarea Societății Arhitecților Români, fiind ales membru în primul comitet al organizației, alături de Alexandru Orăscu (președinte), Carol Beniș (vicepreședinte), Ion Socolescu, Alexandru Săvulescu, George Mandrea. În 1892, a făcut parte din grupul de arhitecți care au contribuit la deschiderea primei școli de arhitectură din România, organizată de Societatea Arhitecților Români.

Profil arhitectural și caracteristicile stilului

Arhitectura lui Dimitrie Maimarolu este marcată de rigoarea intelectuală a formării academice franceze și de influența educației sale matematice. Proiectele sale se caracterizează prin claritate logică a planului, prin compoziții monumentale bine echilibrate, preferință pentru stilul neoclasic și eclectic academic, atenție pentru funcționalitate și simplitate structurală, utilizarea tehnologiilor moderne ale epocii, precum betonul armat. Arhitectul Toma T. Socolescu sublinia că Maimarolu avea o „logică arhitecturală foarte dezvoltată”, capacitatea de a vedea „liniile mari ale unei compoziții de plan cu o precizie și claritate neobișnuită” și o abordare practică bazată pe rațiune și simplificare.

Ultimii ani

Dimitrie Maimarolu a continuat să lucreze activ până în ultimii ani ai vieții. A murit în 1926, la vârsta de 67 de ani, în plină activitate profesională. Moștenirea sa arhitecturală include unele dintre cele mai importante clădiri monumentale ale Bucureștiului și o contribuție majoră la organizarea profesiei de arhitect în România.

(sinteză din monografia „Nicolae Șt. Noica, *Palatul Patriarhiei,* Editura Cadmos, 2008”)